

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Παρασκευή 5 Ιανουαρίου 2024
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. ΔΙΑΓΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΛΥΣΙΟΥ ΥΠΕΡ ΜΑΝΤΙΘΕΟΥ §§5-8

[5] καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκείνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον. [6] ἔπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰπεύσαντας σκοπεῖν εὐήθες ἐστίν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰπεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν. ἐκεῖνος δ' ἐστὶν ἔλεγχος μέγιστος· ἐπειδὴ γὰρ κατήλθετε, ἐψηφίσασθε τοὺς φυλάρχους ἀπενεγκεῖν τοὺς ἰπεύσαντας, ἵνα τὰς καταστάσεις ἀναπράξητε παρ' αὐτῶν. [7] ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκους οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα. καίτοι πᾶσι ῥάδιον τοῦτο γινῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχους, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιουῖσθαι. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥάδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἰπεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι. [8] ἔτι δέ, ὧ βουλή, εἴπερ ἵπευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποικώς, ἀλλ' ἠξίουν, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἰπευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἰπάρχους κεχειροτονημένους. ὥστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογία, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταγεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 4) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν. (μονάδες 4)

1. Ο Μαντίθεος υποστηρίζει ότι όσοι επέστρεψαν στην Αθήνα προς το τέλος του τυραννικού καθεστώτος αποκλείονταν από τα δημόσια αξιώματα.
2. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι ονόματα πολιτών που απουσίαζαν από την Αθήνα την εποχή των Τριάκοντα περιλαμβάνονται στο σανίδιο.
3. Ο Μαντίθεος αναφέρει ότι, αν οι φύλαρχοι δεν παρουσίαζαν αυτούς που είχαν πάρει το χρηματικό επίδομα, θα πλήρωναν οι ίδιοι το συγκεκριμένο ποσό.
4. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι πολλοί από τους βουλευτές εκλέχτηκαν σε αυτό το αξίωμα, επειδή δεν είχαν υπηρετήσει στο ιππικό την εποχή των Τριάκοντα.

(Μονάδες 8)

A2. “έν εκείνοις δέ τοῖς ἰπεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι” : Σε τι αναφέρεται ο Μαντίθεος με την αντωνυμία “ ἐκείνοις” ;

(Μονάδες 2)

Μονάδες 10

B1. Ερωτήσεις ερμηνευτικές :

B1. α. Να εντοπίσετε στις παραγράφους 5-8 τα επιχειρήματα του Μαντίθεου (μονάδες 3) και να πείτε ποιο, κατά τη γνώμη σας, είναι το ισχυρότερο επιχείρημα (μονάδες 2).

(Μονάδες 5)

β. «τοῖς συνδίκοις»: Τι γνωρίζετε για το συγκεκριμένο αξίωμα;

(Μονάδες 5)

Μονάδες 10

B2. Να συνδέσετε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α με μία φράση της στήλης Β, ώστε να ολοκληρώνεται ορθά το νόημά της.

A	B
1. Σύμφωνα με το ομηρικό ιδανικό ο ήρωας έπρεπε να διαπρέπει	α. μόνο με πράξεις γενναιότητας στον πόλεμο.
	β. στην αγορά με τον λόγο και στον πόλεμο με τα ανδραγαθήματα.
2. Στην αποδοκιμασία της ρητορικής από ηθική και παιδαγωγική άποψη κατά τον 4 ^ο αι. π.Χ. σημαντικό ρόλο έπαιξε	α. η κριτική του Πλάτωνα στους διαλόγους του «Γοργίας» και «Φαίδρος».
	β. ο ορισμός του Γοργία για τη ρητορική ότι είναι «πειθοῦς δημιουργός».
3. Οι συμβουλευτικοί είναι λόγοι που εκφωνούνται στις συνελεύσεις του λαού και	α. αφορούν συμβάντα του παρελθόντος.
	β. αφορούν μελλοντικές ενέργειες.
4. Οι λογογράφοι στην αρχαία Αθήνα ήταν έμπειροι δικανικοί ρήτορες που	α. εκφωνούσαν τους λόγους για λογαριασμό των πελατών τους.
	β. που έγραφαν λόγους για να τους απαγγείλουν οι πελάτες τους στο δικαστήριο.
5. Επιδεικτικοί ή πανηγυρικοί λόγοι εκφωνούνταν σε	α. διάφορες εορτές και συγκεντρώσεις.
	β. όλες τις συνεδριάσεις της Εκκλησίας του Δήμου.

Μονάδες 10

B3. α. Να επιλέξετε για καθεμία αρχαιοελληνική λέξη της στήλης Α την **ετυμολογικά συγγενή** της νεοελληνική λέξη της στήλης Β:

A	B
1. φυλάρχοις	α. αρχηγός β. φυλλάδιο γ. φιλάργυρος
2. καταστάσεις	α. καταστολή β. στάσιμο γ. μεθυστικός
3. ἔξαρνος	α. άρνηση β. εξάρθρωση

	γ. έναρξη
4. πέπονθε	α. πάθος β. πεπόνι γ. πειθώ
5. Ανάβηθι	α. βυθός β. βήμα γ. αναβολή

(Μονάδες 5)

B3.β. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με ομόρριζα (απλά ή σύνθετα) του ρήματος *ἀποδείξειεν*, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- Μου δίνεις ένα για να καταλάβω τι εννοείς;
- Γνωστή ηθοποιός παρουσίασε την μόδας διάσημου οίκου.
- Επειδή υπήρχαν πολλές φοροδιαφυγής, πραγματοποιήθηκαν σαρωτικοί έλεγχοι στην αγορά.
- Μην ξεχάσεις να πάρεις την από το κατάστημα.
- Η συμπεριφορά του ήταν Δεν έχω κανένα παράπονο.

(Μονάδες 5)

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

B4. Σύμφωνα με το παρακάτω μεταφρασμένο κείμενο και με βάση το χωρίο από το πρωτότυπο κείμενο, «*Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο ... ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι*», να σχολιάσετε και να συγκρίνετε το ήθος των κατηγορών.

Λυσίας Προς Σίμωνα Απολογία 3.1-4

Ο Σίμωνας οδήγησε ως κατηγορούμενο στο δικαστήριο του Αρείου Πάγου έναν πλούσιο Αθηναίο, με την κατηγορία ότι ο τελευταίος τον είχε τραυματίσει, αποσιωπώντας όμως το γεγονός ότι τη συμπλοκή με τον κατηγορούμενο την είχε προκαλέσει ο ίδιος ο Σίμωνας για λόγους ερωτικής αντιζηλίας.

Τώρα όμως που απευθύνομαι σε εσάς, ευελπιστώ ότι θα βρω το δίκιο μου. Περισσότερο όμως αγανακτώ, κύριοι βουλευτές, γιατί θα αναγκαστώ να μιλήσω σε εσάς για τέτοια λεπτά ζητήματα, για τα οποία ντρέπομαι, διότι πολλοί πρόκειται να μάθουν τις αδυναμίες μου, επειδή βρέθηκα να αδικούμαι. Επειδή όμως ο Σίμων δεν μου άφησε περιθώρια επιλογής, θα σας διηγηθώ τα πάντα χωρίς να αποκρύψω τίποτε. Εάν βρίσκομαι εν αδίκω, κύριοι

βουλευτές, ζητώ να μη δείξετε καθόλου επιείκεια. Εάν όμως αποδείξω ότι δεν είμαι ένοχος για όσα ο Σίμων ορκίστηκε εναντίον μου, αλλά δώσω απλώς την εντύπωση ότι στη σχέση μου με τον νεαρό στάθηκα περισσότερο επιπόλαιος απ' ό,τι επιτρέπει η ηλικία μου, σας παρακαλώ να μην κρίνετε αρνητικά τον χαρακτήρα μου: γνωρίζετε, ασφαλώς, πως η ερωτική επιθυμία ενυπάρχει σε όλους τους ανθρώπους, και πως καλύτερος και συνετότερος είναι αυτός που κατορθώνει να υπομείνει τις συμφορές με τη μεγαλύτερη δυνατή αξιοπρέπεια. Σε όλα αυτά μού έχει σταθεί εμπόδιο ο Σίμων, όπως θα δείξω.

Μτφρ. Γ.Α.Βλάχος

Μονάδες 10

B. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**Ξενοφών, Αγησίλαος §§ 1.23-1.25.8**

(έκδ. του Marchant, E.C. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1920, ανατ. 1969)

Στο έργο αυτό ο Ξενοφών εγκωμιάζει τον Σπαρτιάτη βασιλιά Αγησίλαο τον Β΄, που βασίλευσε από το 399 έως το 360 π.Χ. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα αναφέρεται στην εκστρατεία του στην Μ. Ασία και στην προσπάθειά του να συγκροτήσει ιππικό.

Ἐπει μέντοι ἀνὰ τὰ πεδία οὐδὲ ἐν τῇ Φρυγίᾳ ἐδύνατο στρατεύεσθαι διὰ τὴν Φαρναβάζου ἰπείαν, ἔδοξεν αὐτῷ ἰππικὸν κατασκευαστέον εἶναι, ὡς μὴ δραπετεύοντα πολεμῆν δέοι αὐτόν. Τοὺς μὲν οὖν πλουσιωτάτους ἐκ πασῶν τῶν ἐκεῖ πόλεων ἵπποτροφεῖν κατέλεξε. Προεῖπε δέ, ὅστις παρέχοιτο ἵππον καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρα δόκιμον, ὡς ἐξέσοιτο αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι· καὶ ἐποίησεν οὕτως ἕκαστον προθύμως ταῦτα πράττειν ὥσπερ ἂν τις τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανούμενον προθύμως μαστεύοι. Ἔταξε δὲ καὶ πόλεις ἐξ ὧν δέοι τοὺς ἰπέας παρασκευάζειν, νομίζων ἐκ τῶν ἵπποτρόφων πόλεων εὐθὺς καὶ φρονηματίας μάλιστα ἂν ἐπὶ τῇ ἰππικῇ γενέσθαι. Καὶ τοῦτ' οὖν ἀγαστῶς ἔδοξε πράξαι, ὅτι κατεσκευάστο τὸ ἰππικὸν αὐτῷ καὶ εὐθὺς ἐρρωμένον ἦν καὶ ἐνεργόν. Ἐπειδὴ δὲ ἕαρ ὑπέφαινε, συνήγαγε πᾶν τὸ στράτευμα εἰς Ἔφεσον· ἀσκήσαι δὲ καὶ αὐτὸ βουλόμενος ἄθλα προῦθηκε καὶ ταῖς ἰππικαῖς τάξεσιν, ἧτις κράτιστα ἂν ἵππευοί, καὶ ταῖς ὀπλιτικαῖς, ἧτις ἂν ἄριστα σωμάτων ἔχοι· καὶ πελτασταῖς δὲ καὶ τοξόταις ἄθλα προῦθηκεν, οἵτινες κράτιστοι τὰ προσήκοντα ἔργα φαίνοντο.

ἀνὰ τὰ πεδία: στις πεδιάδες

κατέλεξε: στρατολόγησε

μαστεύοι: αναζητά, ψάχνει να βρει

φρονηματίας: με υψηλό φρόνημα, υπερηφάνεια

υπέφαινε: άρχιζε να φαίνεται

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Προείπε δέ, ... ἦν και ἐνεργόν*».

Μονάδες 20

ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

Γ2. Σε ποιες ενέργειες προβαίνει ο Αγησίλαος προκειμένου να συγκροτήσει ιππικό;

Μονάδες 10

Γ3. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι:

προείπε: β΄ ενικό πρόσωπο, υποτακτικής στον Ενεστώτα, ενεργητικής φωνής

παρέχοιτο: β΄ ενικό προστακτική στον Αόριστο β΄ στην ίδια φωνή

προθύμως: τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος

ίππεις: Δοτική πληθυντικού αριθμού

νομίζων: α΄ πληθυντικό πρόσωπο, οριστική στον Μέλλοντα

μάλιστα: τον θετικό βαθμό του επιρρήματος

γενέσθαι: ίδιος τύπος στον Παρακείμενο

συνήγαγε: γ΄ πληθυντικό πρόσωπο, ευκτική στον Μέλλοντα, στην ίδια φωνή

ἦτις: Δοτική ενικού αριθμού

πελτασταῖς: Κλητική ενικού αριθμού

Μονάδες 10

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων όρων του κειμένου:

ἐν τῇ Φρυγίᾳ: είναι στο

.....

πασῶν: είναι στο

.....

δόκιμον: είναι στο

.....

ταῦτα: είναι στο

.....

παρασκευάζειν: είναι στο

.....

ἐνεργόν: είναι στο

.....

(Μονάδες 6)

β. «*Ἐπεὶ μέντοι ἀνὰ τὰ πεδία οὐδὲ ἐν τῇ Φρυγίᾳ ἐδύνατο στρατεύεσθαι διὰ τὴν Φαρναβάζου ἰπείαν*» καὶ «*ὅτι κατεσκεύαστο τὸ ἰπικὸν αὐτῷ*»: Να αναγνωριστεί το εἶδος, ἡ εἰσαγωγή, ἡ εκφορά καὶ ἡ συντακτικὴ λειτουργία τῶν παραπάνω προτάσεων.

(Μονάδες 4)

Μονάδες 10